

Celebrul savant Albert Einstein, mai puțin cunoscut ca profesor universitar, afirma că informațiile nu sunt cunoștințe, unicul izvor al cunoștințelor fiind practica și experiența, că putem discuta la nesfârșit probleme și sarcini, dar vom câpăta doar înțelegerea teoretică a proceselor. Pentru a avea cunoștințe, trebuie să faci ceva concret, cu mâinile proprii.

Abilitățile profesionale se formează pe baza cunoștințelor teoretice, deprinderilor practice și experiența acumulată. Ultimele se capătă prin activități didactice practice, elaborarea de proiecte și teze, în laboratoarele universitare, la seminare, conferințe științifico-practice și, îndeosebi, la locuri de muncă concrete. Astfel, aceste activități depășesc 60% din durata totală de studii. Stagiile de practică sunt obligatorii. Durata și conținutul lor sunt reglementate. Studenții beneficiază de locuri de practică, de îndrumători de la universitate și întreprindere.

Valery Mock, profesoară din SUA, luând cunoștință de modul de organizare a practicii la noi, de convențiile și contractele încheiate cu agenții economici, caietele și rapoartele de practică ale studenților, a menționat că acesta este un model bun pentru universitățile americane!

Dar să nu ne îmbătăm cu apă rece. Angajatorii, dar și absolvenții ne recomandă să îmbunătățim aspectul practic al instruirii. Cât de eficiente sunt stagiile de practică? Cât de motivate sunt părțile implicate? De ce instrumente, resurse, metode avem nevoie pentru a stimula și favoriza reforma sistemului educațional?

Deseori se spune: nu avem suficiente locuri de practică, iar agenții economici refuză solicitările. Agenții economici nu pot fi obligați decât prin relații contractuale, formalizate în rezultatul

negocierilor care de fapt pornesc de la interesul comun de a avea for- muncă calificată. La fel și în relația student-profesor, interesele trebuie să coincidă. Studentul trebuie să fie motivat să învețe, iar profesorul să fie interesat de rezultate-

Totodată, ei nu doresc dezavuarea fenomenelor de contabilitate dublă, salarii în plic, modalități frauduloase de câștigare a tendere- lor. Formal, însă, agenții economici vor accepta să colaboreze – din respect față de profesori și universitatea în care și-au făcut studiile.

La fel e și cu practica de diplomă. Anterior, scopul acestui stagiu era obținerea datelor pen-

Calitatea instruirii practice a studenților

le studenților, care îl fac competitiv pe piața de muncă.

În realitate, agenții economici așteaptă de la sistemul educațional muncitori calificați – mai puțini tehnicieni (absolvenți ai colegiilor) și mult mai puțini ingineri, economiști cu studii de licență/masterat. Conform statisticilor, în 2011 numărul studenților în universități era de 104 mii; în colegii – 31 mii, în școli profesionale – 20 mii; absolvenți ai învățământului superior la 10000 locuitori – 78, ai învățământului mediu de specialitate și profesional secundar – 54. Aceleași proporții se înregistrează și în 2008, menținându-se și în 2012. În consecință, nu e de mirare că unii juriști, economiști, ingineri lucrează în calitate de șoferi, lăcătuși. Unii rămân șomeri, iar mulți dintre ei intenționează să emigreze.

Ne mândrim cu faptul că absolvenții noștri sunt competitivi pe piața muncii, lucrează conform specialității în Japonia, Germania și alte țări tehnologic dezvoltate. Unii dintre ei și-au făcut studiile prin contract, pe cont propriu sau din contul unor granturi străine. Iar alții au studiat pe baza bugetului de stat – cel mai auster buget din Europa! Consider că e firesc ca universitățile finanțate de la bugetul de stat să ofere și studii prin contract, care, de altfel, sunt destul de solicitate, dar și accesibile – 400-600 dolari anual. În străinătate studiile sunt de zeci, sute de ori mai scumpe! E și firesc că universitățile încearcă să obțină cât mai multe locuri de studii la buget, dar și la contract. Astfel, se soluționează o problemă socială importantă: obținerea studiilor superioare la un preț acceptabil. Astăzi raportul studenți-locuitori este de 300:10000, foarte apropiat de cel înregistrat în țările dezvoltate (Suedia – cca 400).

Așadar, angajatorii care nu duc lipsă de specialiști calificați, nu sunt motivați să contribuie cu locuri de practică. Ei au alte griji: profitul, rentabilitatea, supraviețuirea pe timp de criză.

tru teza finală, care ulterior se va păstra în arhiva universității ca dovadă că absolventul poate să rezolve sarcini complexe – de exemplu, să proiecteze în 2-4 luni ceea ce institutele de proiectări, cu zeci și sute de angajați, o fac de-a lungul mai multor ani.

Am putea presupune că și unii profesori intuiesc că materia pe care o predau nu are priză la studenți, de aceea trec cu vederea unele scăpări în pregătirea practică.

Cum rămâne însă cu interesul studentului? Neavând certitudinea că se va putea angaja conform specialității, studentul acceptă situația. Prin urmare, singurul interes al părților se rezumă la obținerea diplomei de studii superioare – aceasta le va oferi studenților puncte în plus pentru emigrarea în alte țări, dar și o confirmare în fața părinților cum că nu au cheltuit banii prin baruri și discoteci.

Același Einstein afirma că ar fi o demență să faci același lucru în mod repetat și să te aștepti să obții un alt rezultat. Dacă dorim să modificăm ceva și să obținem performanțe, trebuie să schimbăm ceva în proces, în acțiuni și mentalitate. În ceea ce privește stagiile de practică, trebuie să excludem formalismul și birocrăția, să ne decidem de modelele administrative, acceptând metode economice motivaționale.

Problemele menționate au rădăcini în sistemul de finanțare și planificare. De fapt, angajatorii manifestă interes pentru susținerea instruirii practice în domeniile de formare profesională și specialitățile de care au nevoie. De regulă, aceste specialități sunt solicitate și de candidații la studii, dovadă fiind concursul după prima opțiune pentru un loc la buget. În baza acestor criterii, în sectorul real al economiei putem identifica 4 grupuri de specialități.

1. *Specialități orientate spre sectoare moderate și în dezvoltare:* Calculatoare, Informatica și Microelectronică (CIM); Radioelectronică și Tele-

comunicații (RT), pentru care angajatorii (dar nu toți, deoarece lipsește mecanismul de stimulare) manifestă un interes deosebit: asigură locuri de practică, acordă (ce-i drept, cam rar!) sponsorizări pentru dotarea laboratoarelor cu echipamente moderne. Concursul-2012 la un loc la buget/zi: CIM – 2,6, RT – 1,8.

2. *Specialități tradiționale, orientate spre sectoare relativ stabile:* Urbanism și Arhitectură (UA), Cadastru, Geodezie și Construcții (CGC), Energetică (En), Inginerie și Management în Mecanică și Transport (IMMT) ș.a. Angajatorii oferă locuri de practică pentru a acoperi deficitul sezonier de muncitori. Studenții, de

regulă, acceptă aceste munci, fiindcă mai fac un ban, chiar dacă programul practicii nu coincide întocmai. Concursul-2012 la UA – 2,6, CGC – 2,5, En – 2,0, IMMT – 1,9.

3. *Specialități pentru industrie în recesiune și/sau slab dezvoltate:* Industrie Ușoară, Construcția de Mașini etc. Angajatorii sunt slab motivați să ofere locuri de practică și să contribuie la renovarea bazei materiale a laboratoarelor. Concursul la aceste specialități este de aproximativ 1,0.

4. *Specialități „rentabile” pentru universități și prestigioase pentru studenți,* orientate spre un spectru larg de angajare, inclusiv spre infrastructura instituțională și de conducere: Științe economice, Drept etc. Studiile/cunoștințele în aceste domenii facilitează administrarea unei afaceri, formează baza unei cariere de succes, inclusiv în politică (vezi ce studii au cei mai puternici politicieni). Angajatorii sunt slab motivați să susțină instruirea practică – au de unde alege! Concursul la asemenea specialități este de 4-10 și mai multe cereri la un loc de studii.

Am putea oare să aducem oferta educațională în concordanță cu cererea? La specialitățile unde nu se acoperă locurile la buget după prima opțiune, se acoperă după opțiunea a doua sau a treia sau, mai rău, se anunță turul doi de admitere – de exemplu, la specialitățile pedagogice. Evident, unii candidați (mai slabi!), pentru a fi înmatriculați la studii bugetare, migrează spre aceste specialități și astfel locurile bugetare se acoperă, dar dezechilibrul dintre cerere și oferta educațională se menține. Vor perpetua și lacunele în instruirea practică legate de motivația slabă a unor studenți și angajatori. Urmează ca sistemul de admitere să contribuie plenar la atragerea celor mai buni tineri la specialitățile ce determină progresul tehnic, economic și social.

Nicolae ȚURCANU,
decanul FIEB, conf. dr.